

Інтерпретація актуальних воєнних подій студентами-дизайнерами в міжнародних виставкових проєктах

Андрій Будник

Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація. *Мета статті* — введення до наукового обігу нового знання щодо дизайнерсько-мистецьких подій, що відбулися в Кракові і Києві в період повномасштабного вторгнення Росії в Україну і які мають міжнародний характер і вплинули на формування молодих фахівців у дизайнерській сфері. *Результати дослідження.* Проведено огляд і порівняльний аналіз творів двох спільних польсько-українських виставок за участі студентів української університетської (КНУКіМ і КУК) спільноти «Креативний супротив» і групи графічних дизайнерів GR.UP, що діє при Інституті мистецтва та дизайну Педагогічного університету Кракова. *Наукова новизна.* Вперше проаналізовано специфіку підготовки спільних міжнародних виставок українськими та польськими студентами. На реальних прикладах періоду повномасштабного російського вторгнення розглянуто алгоритм підготовки й проведення виставок від стадії постановки завдань до конкретної події на локації. Виявлено спільне й відмінне в тематичному наповненні, арсеналі візуальних засобів, способах представлення художніх творів, впливах мистецьких шкіл, реакції відвідувачів виставок. Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування набутого досвіду в подальших подібних виставкових і онлайн-проєктах. *Висновки.* Проведення спільних виставок українських та польських здобувачів, а також митців із країн Європи має велике мотиваційне й виховне значення, оскільки сприяє інтеграції креативної вітчизняної молоді в європейський культурний процес. Виконуючи важливу суспільну місію розголосу у світі про події в Україні, студентство реалізує велику кількість поточних творчих завдань. Такі заходи формують корисні навички спілкування з закордонною аудиторією, відточують фахові вміння роботи в графічних редакторах, розвивають уміння планувати проєктну діяльність і здатність працювати в команді. Завдяки безпосередній участі в організації та проведенні спільних заходів процес формування дизайнерів отримує додатковий імпульс модернізації через ознайомлення з методами й прийомами, які застосовують у європейських закладах. Порівняння вмінь українських здобувачів із вміннями західних ровесників підтверджує чи корегує правильність вектора розвитку вітчизняної освітньої траєкторії. *Ключові слова:* графічний дизайн; плакатні проєкти; мистецтво воєнного часу; художні виставки; креативний спротив російській агресії; дизайн-освіта; спільні студентські проєкти

Для цитування

Будник, А. (2024). Інтерпретація актуальних воєнних подій студентами-дизайнерами в міжнародних виставкових проєктах. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство*, 51, 131–141. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.51.2024.318368>

Вступ

Повномасштабне російське вторгнення потребує огляду поточного стану співробітництва між вітчизняними й закордонними вищими навчальними закладами у сфері культури й мистецтва. Можливість побачити наживо роботи іноземних митців є, безперечно, вагомим чинником налаштування оптики зору молоді людини на особисту творчість

у міжнародному контексті. Цікаво бачити візуальну реакцію закордонних митців різного віку на події воєнного часу в Україні. Також вкрай важливо діагностувати, наскільки твір українського дизайнера буде зрозумілим глядачеві з іншої країни. Під час підготовки проєктів, у період погоджень і перемовин, закордонні організатори вимагають надавати презентації не тільки з ілюстраціями та підписами, а й із двомовним описом творів і фотографіями ав-

торів. Наприклад, у випадку із виставкою в галереї Galeria Sztuki «W Przyziemiu» (Краків, Польща) її представники запросили короткі відеозвернення (тривалість — 1 хвилина) від учасників проєкту з описом мотивації створення певного плаката. Такі етапи підготовки дають творчій молоді змогу зрозуміти послідовність розробки дизайнерського проєкту, посилюють навички командної роботи, дозволяють практикуватися в іноземних мовах, створювати візуальні послання з використанням конвенційних символів для міжнародної аудиторії.

Аналіз попередніх досліджень. Питання виставкової діяльності розглядалося в парадигмі ще відносно мирних часів, коли можливим було проведення великих велелюдних фестивалів і конкурсів. Так, у тезах А. В. Будника (2019) йшлося про плакатні проєкти й конкурси як чинники професійного зростання майбутніх графічних дизайнерів. Практичну апробацію студентської творчості на вітчизняних локаціях було досліджено під кутом пост-модернізму на прикладах вуличних акцій періоду епідемії Covid-19 (Будник, 2021b). Аналіз міжнародних заходів, що проводилися протягом кількох років (2016–2019) на фестивалі «Карпатський простір», знайдемо в дослідженні А. В. Будника (2021a). За означений період у межах плакатного проєкту «Народжені Карпатами» було зроблено понад 200 творів, видано 3 каталоги (Будник, 2016, 2017, 2018), вийшли відповідні інформаційні публікації (Скаченко, 2018).

До аналізу й упорядкування графічного дизайну воєнного часу, зокрема плаката, зверталася невелика кількість сучасних українських дослідників. Це питання вивчали Л. Вежбовська (2022) й Н. Удріс-Бородавко (Udris-Borodavko, 2022). Решта науковців здебільшого присвячували власні чи колективні розвідки окремим тематичним аспектам жанру. До інтерпретації жіночих образів зверталися Г. Голубнича (Golubnycha, 2022), В. Олійник (2023); арт-проєкти як засіб боротьби проти насильства описано у В. Снісаренка та А. Снісаренко-Єржиговської (2023). Знаково-символічні системи як культурні коди в період війни аналізувала Т. Божко (2022).

Досвід експонування в закордонних галереях творів воєнного часу від української творчої молоді описано й проаналізовано в збірнику *University and War in Ukraine* (Budnyk & Donets, 2023). Перегляд плакатних творів іноземних митців різної вікової категорії на теренах України періодично організовує Триєнале екологічного плаката «4-й блок», яке тривало в травні 2024 р. в Харкові (Severina, 2023).

Важливість особистого контакту й творчої співпраці майстра (куратора, викладача, керівника

майстерні) з учнем (студентом, практикантом) висвітлено в статті Вадима Меллера (Budnyk, 2020), де йшлося про модель виховання творчої молоді за принципом *боттегі* епохи Відродження, коли метр і учні працювали й навіть жили єдиною комунією під одним дахом (Bottegaio, n.d.).

Емпіричною базою дослідження є низка виставок заснованої 3-го березня 2022 р. у КНУКіМ групи «Креативний спротив», які було організовано у співробітництві з іноземними закладами вищої освіти та за участі закордонних митців (Київський національний університет культури і мистецтв [КНУКіМ], 2023a).

Мета статті — введення до наукового обігу нового знання щодо дизайнерсько-мистецьких подій, що відбулися в Кракові і Києві в період повномасштабного вторгнення Росії в Україну і які мали міжнародний характер і вплинули на формування молодих фахівців у дизайнерській сфері.

Результати дослідження

На початках дизайнерської виставкової діяльності періоду повномасштабного російського вторгнення іноземна участь у виставках вітчизняних митців зводилася здебільшого до організаційних моментів — пошуку галерейної/музейної локації, друку творів, оформлення, обрамлення, рекламних дій тощо. Подекуди організатори вдавалися до виготовлення афіш для проведення заходів (Рис. 1), прикладом чого можуть бути рекламні носії (друковані афіші, банери для соцмереж) співробітниць бібліотеки філологічного факультету Ягеллонського університету Моніки Цуріло (Рис. 1a) й професора Збігнева Латали (Рис. 1б) з Краківської політехніки для виставок творів українських студентів. Названі плакати експонувалися як артефакти в дизайнерському проєкті «Рік незламності» (10 лютого – 10 березня 2023 року, Центральний будинок художника Національної спілки художників України), присвяченому першій річниці діяльності групи «Креативний спротив». Це надало події в Національній спілці художників України статусу міжнародної, до того ж на виставці були присутні ще два твори митця з Казахстану — Каната Сирлибаєва.

Другий рік війни позначився більшим залученням іноземних митців до рефлексії щодо подій воєнного часу й до посильної допомоги Україні. Це закономірно, оскільки творчий процес погано регулюється і є проявом спонтанних емоцій, відчуттів, які потребують певного часу для осмислення того, що відбувається. Припустимо, що успіхи українського війська на харківському й херсонському напрямках 2022 р. теж додали позитивних

1а.

1б.

Рис. 1. Афіші закордонних митців для виставок українських студентів.

1а. Моніка Цуріло. Польща, Краків. *Wystawa plakatów Twórczy Opór*. Афіша виставки у Кракові. 2022.

Комп'ютерна графіка, папір, цифровий друк. 90х60 см. Джерело: фото Андрія Будника.

1б. Збігнев Латала. Польща, Краків. *Twórczy Opór / Креативний супротив / Creative Resistance*. Афіша виставки у Кракові. 2023. Комп'ютерна графіка, папір, цифровий друк. 90х60 см. Джерело: фото Андрія Будника.

емоцій закордонним митцям, які, можливо, мали сумнів щодо перебігу війни.

Перша спроба масштабного об'єднання творчих зусиль на спільній локації митців із різних країн відбулася в Кракові в межах фестивалю *Cracow Art Week KRAKERS* 14–19 травня 2023 р. (КНУКіМ, 2023а). Тоді українські заклади вищої освіти — Київський національний університет культури і мистецтв (далі — КНУКіМ) та Київський університет культури (далі — КУК) представили колекцію патріотичних творів групи «Креативний супротив» разом із роботами студентів катедри візуальної комунікації Краківського педагогічного університету (Рис. 2). Місцем проведення став арт-простір *Skład Solny*, дати 14–19 травня 2023 р. Було влаштовано онлайн відкриття й обмін думками щодо ролі мистецтва під час бойових дій.

Цікавим (і корисним для розширення мистецького світогляду українського студентства) чинником стала більша сміливість польської молоді в мистецтві прямої дії — відео, живому перформансі, мистецькій акції на локації і под., що й було представлено в Кракові. Особливо приголомшував перформанс польської молоді — «Смукток» (Рис. 3). Публіці бракувало слів, і тільки в мовчанні зринали думки про те, яку надто високу ціну — людське життя — доводиться платити українцям у боротьбі за незалежність.

Рис. 2. Спільна експозиція творів українських (верхній ряд) і польських студентів (нижній ряд) у Кракові. *Cracow Art Week KRAKERS*, 14–19 травня 2023 року. Джерело: фото Олени Донець.

Рис. 3. Перформанс польського студента на тлі українських плакатів. Cracow Art Week KRAKERS, 14 травня 2023 року. Джерело: фото Олени Донець.

Художня відповідь відбулася влітку 2023 р. в столиці України. Організатором виступили секція плаката й графічного дизайну КОНСХУ (Київська організація Національної спілки художників України) спільно з КНУКіМ і КУК. 27 червня в галереї КОНСХУ «Митець» пройшло відкриття *Міжнародного арт-проєкту «Гвалт»*, ініційованого студентською молоддю телеграм-групи «Креативний супротив» КНУКіМКУК. Афішу розробила дизайнерка (на той час першокурсниця) Юлія Стужук, анімацію створив моушн-дизайнер 1-го курсу Данило Матвієць. Кураторами заходу виступили відомі українські митці, викладачі кафедри графічного дизайну КНУКіМ, заслужені художники України Андрій Будник і В'ячеслав Снісаренко (КНУКіМ, 2023b). Загалом було представлено 108 творів від 52 учасників. Один із авторів перебував безпосередньо на окупованих територіях (Донецьк). Розподіл творів за жанрами: анімація — 1, вільна графіка — 15, живопис — 1, колаж — 21, комікс — 1, станкова графіка (офорт) — 2, плакат — 57, скульптура — 2, цифрова графіка — 8.

Унікальність події полягала в тому, що вперше в Києві було представлено у такій кількості твори іноземних митців (долучилися 20 осіб), оскільки зазвичай твори українських художників виставля-

ються за кордоном, а от отримати роботи громадян Євросоюзу чи США для експозиції в Україні непросто. Втім, питання було вирішене завдяки особистим зв'язкам кураторів. Наприклад, художник із Нідерландів Рене ван Кемпен на початку 2000-х рр. виставлявся в Києві і тому не міг залишитися осторонь поточних подій в Україні, висловивши своє бачення несправедливої агресії й повномасштабного вторгнення в техніці колажування. Митець з Австрії Alex присвятив свою серію «Новий руський музей» банкрутству російської культури. Долучилися до проєкту й українські художниці, які зараз з відомих причин перебувають в інших країнах — Анна Бабич (Польща), Олена Голуб (США), Ганна Новіцька (США), Мелісса Лугова (Німеччина).

У межах проєкту «Гвалт» (у вітринах галереї «Митець») на запрошення української сторони пройшла й виставка плакатів *Poster Challenge* польської творчої молоді, організація якої стала відповіддю київських митців на спільну експозицію в Кракові. Польські студенти продемонстрували більш холоднокровну професійність, яку (на нашу думку) спричинила дистанційованість від безпосередніх бойових дій, обстрілів, психологічного, енергетичного й екологічного тероризму країни-агресора. Представлені у вітринах столичної галереї «Митець» плакати було виконано в межах завдання, коли творче завдання мало втілюватися в конкретний носій протягом 24 годин. Натомість український студент, який міг перебувати по кілька діб без електричного світла, інтернету й водопостачання, просто технічно був не в змозі виконати подібні завдання, не кажучи вже про стресовий стан та емоційно-психологічну пригніченість.

Отже, *Poster Challenge* — це виклик, ідея якого народилася в 2019 р. в науковій групі (GR.UP) графічних дизайнерів Педагогічного університету Кракова, що діє при Інституті мистецтва та дизайну. Проєкт складається з двох частин — дизайн-виклику та огляду найкращих надісланих плакатів. Завдання складається з чотирьох раундів, кожен із яких триває п'ять днів (з понеділка по п'ятницю). Учасники мають можливість зареєструватися на один або декілька раундів, і щодня вони отримують електронний лист від організаторів із підказкою-паролем, який стане джерелом натхнення для плаката. Плакат має бути розроблено протягом 24 годин, і обмежений час виконання змушує шукати швидку та точну відповідь. Плакати *Poster Challenge* — це свіжі та легкі роботи, певна недосконалість яких є внутрішньою, навіть бажаною рисою. За визначенням керівників це проєкти, які «застрягли» в творчому процесі. Ті, що часто ви-

никають імпульсивно і є відповіддю на актуальні та гострі проблеми сьогодення. На виставці в Києві були представлені плакати з колекції Poster Challenge 2022 та 2023 рр. (Рис. 4). Основне керівництво здійснювали викладачі Karolina Szafran, PhD, Olga Turkiewicz, PhD, Marcin Urbańczyk, PhD, Katarzyna Wojduła, PhD Педагогічного університету Кракова.

Рис. 4. Українські студенти біля виставки плакатів польських студентів з проекту Poster Challenge. Галерея «Митець». Джерело: (Асадчева, 2023).

Графічні композиції краківських студентів мають помітний вплив стилістики польської школи плаката й підкрюють символізмом візуальних рішень, які демонструють, що Польща сумує й відчуває біль разом з Україною. На одному з плакатів автора Якуба Гури (Jakub Gora) «Вітаємо у Польщі» (Рис. 5) зображено міцні обійми, якими зустрічають українців, надаючи їм допомогу й прихисток. На іншому аркуші (автор Кароліна Квятковська) кольорами прапорів України й Польщі на темному трагічному тлі викладено умовний перехід до нового життя жінок і дітей, яких прийняла братня країна (Рис. 6). Символічно, що саме цей твір було обрано для афіші заходу. Не менш емоційну метафору використала українська студентка Анастасія Антоненко, зобразивши білого орла з польського герба, який пригортає жовте й блакитне пташеня (Рис. 7).

Рис. 5. Якуб Гура (Краків). Вітаємо у Польщі. Плакат. Джерело: фото надане Педагогічним університетом Кракова.

Рис. 6. Афіша проекту з використанням плаката Кароліни Квятковської (Краків). Вітаємо у Польщі. Джерело: фото Андрія Будника.

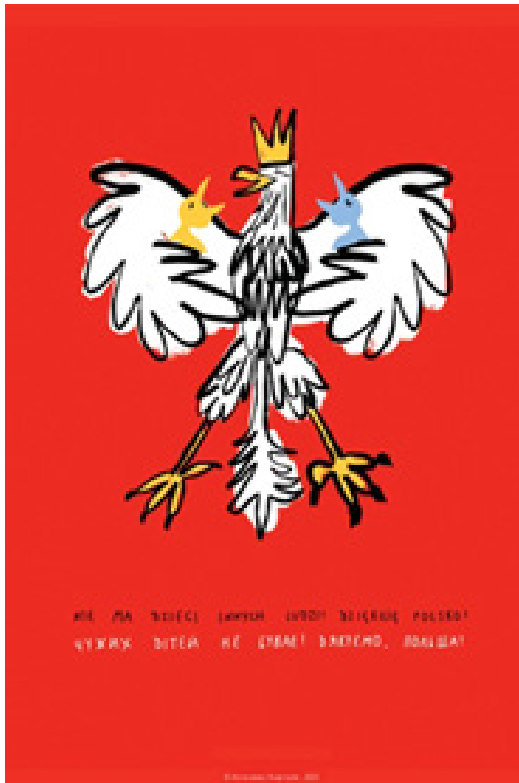

Рис. 7. Анастасія Антоненко (Бориспіль, Україна).
Чужих дітей не буває! Плакат.
Джерело: фото Анастасії Антоненко.

Однозначно негативне ставлення до керівництва держави-агресора демонструють польські плакати про російського очільника (Рис. 8, 9, 10). Метафора реалізується через ототожнення його персони зі свинею (Рис. 8), тарганами (Рис. 9) чи бездушною лялькою (Рис. 10).

Спільним знаменником українського та польського мистецтва плаката є поєднання експресивної, надзвичайно напруженої енергетики з поетичністю й ліризмом; використання широкого спектра асоціацій, метафор, алюзій та обертонів. Проте твори українських студентів несуть на собі відбиток більшої емоційної травми, яка іноді (зі зрозумілих причин безпосередньої залученості до перебігу війни) домінує над майстерністю виконання, композицією побудови, ретельністю проробки візуального матеріалу. Якщо українська студентка малює жіночий образ, який кричить «Буча», то це її особистий біль і персональна психо-емоційна рефлексія. Оскільки серед українських студентів-авторів були такі, що пережили окупацію, то їхні відчуття й реалізація задуму гостріші від європейських ровесників, які сприймають події в Україні на відстані. Польський студент не має особистого досвіду обшуків російськими військовослужбовцями при перетині блок-постів чи нічних сирен і обстрілів, що дозволяє йому поставитися до графічного виконання більш зважено й професійно.

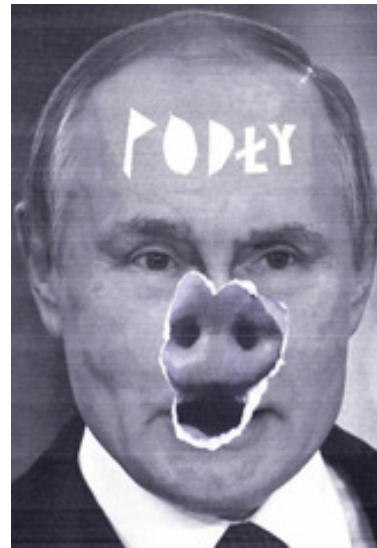

Рис. 8. Павел Ольховий (Краків). Підлий. Плакат. Джерело: фото надане Педагогічним університетом Кракова.

Рис. 9. Павел Ольховий (Краків). Таргани. Плакат. Джерело: фото надане Педагогічним університетом Кракова.

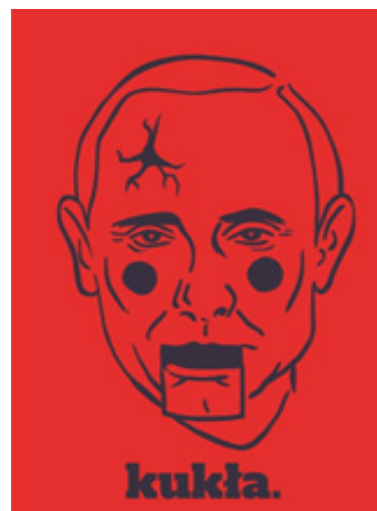

Рис. 10. Александра Сюдак (Краків). Лялька. Плакат. Джерело: фото надане Педагогічним університетом Кракова.

Спільним знаменником українського та польського мистецтва плаката є поєднання експресивної, надзвичайно напруженої енергетики з поетичністю й ліризмом; використання широкого спектра асоціацій, метафор, алюзій та обертонів. Проте твори українських студентів несуть на собі відбиток більшої емоційної травми, яка іноді (зі зрозумілих причин безпосередньої залученості до перебігу війни) домінує над майстерністю виконання, композицією побудови, ретельністю проробки візуального матеріалу. Якщо українська студентка малює жіночий образ, який кричить «Буча», то це її особистий біль і персональна психо-емоційна рефлексія. Оскільки серед українських студентів-авторів були такі, що пережили окупацію, то їхні відчуття й реалізація задуму гостріші від європейських ровесників, які сприймають події в Україні на відстані. Польський студент не має особистого досвіду обшуків російськими військовослужбовцями при перетині

блок-постів чи нічних сирен і обстрілів, що дозволяє йому поставитися до графічного виконання більш зважено й професійно.

У такій системі координат, коли польська модель уподібнює путіна до тварин (свині, таргана) — українські автори й глядачі трактують його одразу й категорично як абсолютне зло. Наприклад, як на плакаті Валерії Лазебнюк з Херсона «Luzifer» (Рис. 11) або у творі Ярослава Люшні «Stop Putler» (Рис. 12), де останній прирівнюється до Адольфа Гітлера. Цікаво, що обидва українські автори пережили окупацію (а твір Лазебнюк зроблено безпосередньо в захопленому росіянами Херсоні), що позначилося на їхній творчості.

Показово, що не всі інституції з західного боку сприйняли порівняння путіна з Гітлером. На прохання організаторів із Болгарії й Румунії довелося вилучати такі плакати з проєктів.

Рис. 11. Валерія Лазебнюк. (Херсон). Luzifer. Плакат.
Джерело: фото Валерії Лазебнюк.

Рис. 12. Ярослав Люшня. (Київ). Stop Putler. Плакат.
Джерело: фото Ярослава Люшні.

Висновки

Проведення спільних виставок українських та іноземних студентів, а також європейських митців має велике мотиваційне й виховне зна-

чення, оскільки сприяє інтеграції креативної вітчизняної молоді в міжнародний культурний процес. Виконуючи важливу суспільну місію розголосу у світі про події в Україні, студентство реалізує велику кількість поточних твор-

чих завдань. Такі заходи формують корисні навички спілкування з закордонною аудиторією, відточують фахові вміння роботи у графічних редакторах, розвивають уміння планувати проектну діяльність і здатність працювати в команді. Завдяки безпосередній участі в організації та проведенні спільних заходів процес формування дизайнерів отримує додатковий імпульс модернізації через ознайомлення з методами й прийомами, які застосовують у європейських закладах. Порівняння вмінь українських здобувачів із вміннями західних ровесників підтверджує чи корегує правильність вектора розвитку вітчизняної освітньої траєкторії.

Наукова новизна. Вперше проаналізовано специфіку підготовки спільних міжнародних виставок українськими та польськими студентами. Розглянуто алгоритм підготовки й проведення виставок від стадії визначення завдань до конкретної події на локації на реальних прикладах періоду повномасштабного російського вторгнення. Виявлено спільне й відмінне в тематичному наповненні, арсеналі візуальних засобів, способах представлення мистецького продукту, реакції відвідувачів виставок. Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування набутого досвіду в подальших подібних виставкових і онлайн-проектах.

Перспективи подальших досліджень полягають у розширенні діапазону охоплення науковими розвідками під кутом війни, окрім плаката, інших різновидів графічного дизайну — ілюстрації, типографіки, етикетки, пакування. Також цікавим напрямом для аналізу є міграція плакатних сюжетів до муралів, стріт-арту й навіпаки, а також виконання настінного живопису в Україні іноземними митцями, що є також еквівалентом культурного обміну.

Список посилань

- Асадчева, Т. (2023, 3 липня). *Мистецтво проти насильства: столична галерея демонструє виставку плакатів*. Вечірній Київ. <https://vchirniy.kyiv.ua/news/85069/>
- Божко, Т. (2022). Знаково-символічні системи як культурні коди: упізнаваність та взаємодія символів. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 5(2), 171–187. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266900>
- Будник, А. (2019, 18–19 квітня). Плакатні проекти і конкурси як чинник формування професіоналізму та соціокультурного світогляду майбутніх графічних дизайнерів. В Н. С. Удріс-Бородавко (Ред.), *Дизайн-освіта як галузь креативних індустрій* [Матеріали конференції] (с. 37–42). Видавничий центр КНУКіМ.
- Будник, А. (2021b). Прийоми постмодернізму у плакатних проектах часів пандемії COVID-19. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 4(1), 8–20. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.1.2021.236115>
- Будник, А. (Упоряд.). (2016). *Народжені Карпатами: Плакатний проект в рамках Першого міжнародного мистецького фестивалю країн Карпатського регіону «Карпатський простір»*. Софія-А.
- Будник, А. (Упоряд.). (2017). *Народжені Карпатами – II: Плакатний проект в рамках Другого міжнародного мистецького фестивалю країн Карпатського регіону «Карпатський простір»*. Софія-А.
- Будник, А. (Упоряд.). (2018). *Народжені Карпатами – III: Плакатний проект в рамках Міжнародного мистецького фестивалю країн Карпатського регіону «Карпатський простір»*. Софія-А.
- Вежбовська, Л. (2022). Дизайн опору супроти дизайну війни. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 5(2), 152–153. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266897>
- Київський національний університет культури і мистецтв. (2023а, 24 травня). *Виставка актуального мистецтва молодих креаторів у Кракові*. <http://knukim.edu.ua/vystavka-aktualnogomystecztva-molodyh-kreatoriv-u-krakovi/>
- Київський національний університет культури і мистецтв. (2023b, 4 липня). *Міжнародний артпроект від дизайнерів-графіків*. <http://knukim.edu.ua/mizhnarodnyj-artproyekt-vid-dyzajneriv-grafikov/>
- Олійник, В. (2023). Трансформація жіночого образу в українській ілюстрації від радянських часів до сьогодення. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 6(2), 266–278. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.6.2.2023.292150>
- Скаченко, О. (2018, 4 травня). *Народжені Карпатами або плакатний проект як джерело візуальних емоцій*. Український простір. <https://uaprostir.pp.ua/narodzeni-karpatamy-abo-plakatnyj-proyekt-yak-dzherelo-vizualnyh-emotsij-24414/>
- Снісаренко, В., & Снісаренко-Єржиговська, А. (2023, 6 вересня). *Арт-проект «Гвалт» як візуальний засіб боротьби проти насильства*. Факультет дизайну і реклами КНУКіМ. <https://design.knukim.edu.ua/novyny/art-proyekt-gvalt-yak-vizualnyj-zasib-proty-proty-nasylstva>
- Bottegaio. (n.d.). In *Dictionaries24*. Retrieved May 3, 2024, from <https://is.gd/w4AIG6>
- Budnyk, A. (2020). The importance of Meller's model workshop experience for modern design education.

- Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 3(1), 69–84. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.1.2020.207544>
- Budnyk, A. (2021a). Born to the Carpathians Poster Project as a platform for young designers education. *Bulletin of KNUKiM. Series in Arts*, 44, 178–184. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235420>
- Budnyk, A., & Donets, O. (2023). The Project "Creative Resistance" of Ukrainian students and professors of Kyiv National University of Culture and Arts and Kyiv University of Culture in Poland. In K. A. Gajda & A. Z. Nowak (Eds.), *University and war in Ukraine* (Vol. 58, pp. 177–207). Peter Lang Group.
- Golubnycha, G. (2022). Female portrayal in disclosure of the emotional spectrum of wartime experiences. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 5(2), 212–226. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266906>
- Severina, O. (2023, November 29). *The 4th block. 12th International Eco-Poster Triennial*. Association of Graphic Designers. <http://the4thblock.org/?p=1423>
- Udris-Borodavko, N. (2022). Creative resistance to Russian aggression as a socially responsible initiative of graphic designers of Ukraine: (On the example of the activities of the Department of graphic design of KNUCA). *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 5(2), 154–170. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266899>
- References**
- Asadcheva, T. (2023, July 3). *Mystetstvo proty nasylstva: Stolychna halereia demonstruie vystavku plakativ* [Art against violence: The capital gallery presents an exhibition of posters]. *Vechirnyy Kyiv*. <https://vechirnyy.kyiv.ua/news/85069/> [in Ukrainian].
- Bottegaio [Shopkeeper]. (n.d.). In *Dictionaries24*. Retrieved May 3, 2024, from <https://is.gd/w4AIG6> [in Italian].
- Bozhko, T. (2022). Znakovo-symvolichni systemy yak kulturni kody: Upiznavanist ta vzaiemodiia symvoliv [Sign and symbolic systems as cultural codes: Recognition and interaction of symbols]. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 5(2), 171–187. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266900> [in Ukrainian].
- Budnyk, A. (Comp.). (2016). Narodzheni Karpatamy: Plakatnyi Proekt v Ramkakh Pershoho Mizhnarodnoho Mystetskoho Festyvaliu Krain Karpatskoho rehionu "Karpatskyi prostir" [Born by the Carpathians: A Poster Project within the Framework of the First International Festival of Arts of the Carpathian Region "Carpathian Space"]. Sofia-A [in Ukrainian].
- Budnyk, A. (Comp.). (2017). Narodzheni Karpatamy – II: Plakatnyi Proekt v Ramkakh Druhoho Mizhnarodnoho Mystetskoho Festyvaliu Krain Karpatskoho Rehionu "Karpatskyi Prostir" [Born by the Carpathians – II: Poster Project within the Framework of the Second International Art Festival of the Carpathian Region "Carpathian Space"]. Sofia-A [in Ukrainian].
- Budnyk, A. (Comp.). (2018). Narodzheni Karpatamy – III: Plakatnyi Proekt v Ramkakh Mizhnarodnoho Mystetskoho Festyvaliu Krain Karpatskoho Rehionu "Karpatskyi Prostir" [Born by the Carpathians – III: Poster Project within the Framework of the International Art Festival of the Carpathian Region "Carpathian Space"]. Sofia-A [in Ukrainian].
- Budnyk, A. (2019, April 18–19). Plakatni proekty i konkursy yak chynnyk formuvannia profesionalizmu ta sotsiokulturnoho svitohliadu maibutnix hrafichnykh dyzaineriv [Poster projects and competitions as a factor in the formation of professionalism and socio-cultural outlook of future graphic designers]. In N. S. Udris-Borodavko (Ed.), *Dyzain-osvita yak haluz kreatyvnykh industrii* [Design education as a branch of creative industries] [Conference proceedings] (pp. 37–42). KNUCA Publishing Centre [in Ukrainian].
- Budnyk, A. (2020). The importance of Meller's model workshop experience for modern design education. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 3(1), 69–84. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.1.2020.207544> [in English].
- Budnyk, A. (2021a). Born to the Carpathians Poster Project as a platform for young designers education. *Bulletin of KNUKiM. Series in Arts*, 44, 178–184. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235420> [in English].
- Budnyk, A. (2021b). Pryiomy postmodernizmu u plakatnykh proiektakh chasiv pandemii COVID-19 [Postmodernism techniques in poster projects of the period of COVID-19 pandemic]. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 4(1), 8–20. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.1.2021.236115> [in Ukrainian].
- Budnyk, A., & Donets, O. (2023). The Project "Creative Resistance" of Ukrainian students and professors of Kyiv National University of Culture and Arts and Kyiv University of Culture in Poland. In K. A. Gajda & A. Z. Nowak (Eds.), *University and War in Ukraine* (Vol. 58, pp. 177–207). Peter Lang Group [in English].
- Golubnycha, G. (2022). Female Portrayal in Disclosure of the Emotional Spectrum of Wartime Experiences. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 5(2), 212–226. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266906> [in English].
- Kyiv National University of Culture and Arts. (2023a, May 24). *Vystavka aktualnoho mystetstva molodykh kreatoriv u Krakovi* [Exhibition of current art of young creators in Krakow]. <http://knukim.edu>.

- ua/vystavka-aktualnogo-mystecztva-molodyh-creatoriv-u-krakovi/ [in Ukrainian].
- Kyiv National University of Culture and Arts. (2023b, July 4). *Mizhnarodnyi artproiekt vid dyzaineriv-hrafikiv* [International art project from graphic designers]. <http://knukim.edu.ua/mizhnarodnyj-artproiekt-vid-dyzajneriv-grafikiv/> [in Ukrainian].
- Oliinyk, V. (2023). Transformatsiia zhinochoho obrazu v ukrainskii iliustratsii vid radianskykh chasiv do sohodennia [Transformation of the Female Image in Ukrainian Illustration from Soviet Times to the Present]. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 6(2), 266–278. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.6.2.2023.292150> [in Ukrainian].
- Severina, O. (2023, November 29). *The 4th Block. 12th international eco-poster triennial*. Association of Graphic Designers. <http://the4thblock.org/?p=1423> [in English].
- Skachenko, O. (2018, May 4). *Narodzheni Karpatamy abo plakatnyi proiekt yak dzherelo vizualnykh emotsii* [Born by the Carpathians or the poster project as a source of visual emotions]. *Ukrainskyi prostir*. <https://uaprostir.pp.ua/narodzheni-karpatamy-abo-plakatnyj-proekt-yak-dzherelo-vizualnyh-emotsij-24414/> [in Ukrainian].
- Snisarenko, V., & Snisarenko-Yerzhykovska, A. (2023, September 6). *Art-proiekt "Gvalt" yak vizualnyi zasib borotby proty nasylstva* [Art project "Gvalt" as a visual means of fighting against violence]. Faculty of Design and Advertising KNUCA. <https://design.knukim.edu.ua/novyny/art-proiekt-gvalt-yak-vizualnyj-zasib-borotby-proty-nasylstva> [in Ukrainian].
- Udris-Borodavko, N. (2022). Creative resistance to Russian aggression as a socially responsible initiative of graphic designers of Ukraine: (On the example of the activities of the Department of graphic design of KNUC&A). *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 5(2), 154–170. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266899> [in English].
- Vezhbovska, L. (2022). *Dyzain oporu suproty dyzainu viiny* [Resistance Design vs War Design]. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 5(2), 152–153. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266897> [in Ukrainian].

Interpretation of Current War Events by Design Students in International Exhibition Projects

Andrii Budnyk

Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The aim of the article* is to introduce into scientific use new knowledge in design and art events held in Krakow and Kyiv during the full-scale invasion of Russia into Ukraine, which are international in nature and influence the formation of young specialists in design sphere. *Results.* Review and comparative analysis of works of two joint Polish-Ukrainian exhibitions with the participation of students of the Ukrainian university (KNUCA and KUC) community “Creative Resistance” and the group of graphic designers GR.UP, operating at the Institute of Art and Design of the Pedagogical University of Krakow are carried out. *Scientific novelty.* For the first time, the specifics of preparing joint international exhibitions by Ukrainian and Polish students are analysed. The algorithm of preparing and conducting exhibitions from the stage of setting tasks to a certain event at the location is studied using real examples of the full-scale Russian invasion time. The common and the different in the thematic content, arsenal of visual means, ways of presenting artistic works, influences of art schools and reaction of visitors to exhibitions are revealed. The practical significance of the obtained results grounds in the possibility of applying the acquired experience in further similar exhibition and online projects. *Conclusions.* Holding joint exhibitions of Ukrainian and Polish masters, as well as artists from European countries, has a great motivational and educational value, as it contributes to integrating creative domestic youth into the European cultural process. Carrying out an important social mission of publicising the events in Ukraine to the world, the students realise a huge amount of current creative tasks. Such events form useful communication skills with a foreign audience experience, hone professional skills in graphic editors, develop the ability to plan project activities and to work in a team. Due to direct participation in organising and holding joint events, the process of forming designers receives an additional impetus for modernisation through familiarising with the methods and techniques used in European establishments. Comparing the skills of Ukrainian students with the skills

of Western ones confirms or adjusts the correctness of the vector development of the national educational trajectory.

Keywords: graphic design; poster projects; wartime art; art exhibitions; creative resistance to Russian aggression; design education; joint student projects

Відомості про авторів

Андрій Будник, кандидат мистецтвознавства, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна, ORCID ID: 0000-0002-0719-2231, e-mail: budnik_andriy@ukr.net

Information about the authors

Andrii Budnyk, PhD in Art Studies, Associate Professor, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, ORCID ID: 0000-0002-0719-2231, e-mail: budnik_andriy@ukr.net

